

17972.
29.
DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICA

DE

HYDROPUM DIFFERENTIIS

QUAM

SENSU AMPLISSIMI MEDICORUM ORDINIS

IN

UNIVERSITATE CAESAREA LITERARUM
DORPATENSI,

UT GRADUM

DOCTORIS MEDICINAE

RITE CARIAT

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

AUCTOR

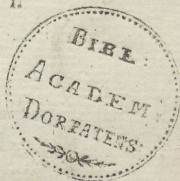
JOANNES FRIDER. ESCHSCHOLTZ

DORPATENSIS.

DORPATI,

TYPIS J. C. SCHÜNMANNI.

MDCCCXVII.

DISSERTATIO INAEQUALIS
MEDICA
DE
HYDROPHUM DIFFERENTIS
CUM
COMMISSA UNIVERSITATIS MEDICORUM ORDINIS

Inprimatur.

ea conditione, ut simulac dissertatio typis excusa sit et antequam divulgetur, septem exemplaria, secundum jussum superiorum distribuenda, administrationi Universitatis, cui censura librorum mandata est, tradantur.

Dorpati, d. vii. Martii

MDCCCXVII.

Dr. Daniel Georgius Balk,
Professor et Censor.

437 M25x

Viro
perillustri, doctissimo
Dr. Carolo Friderico Ledebour,

S. Caes. Majestatis a consiliis aulicis, historiae naturalis
et in specie botanices

in
academia Caesarea Dorpatensi Professori
publico ordinario

praeceptori et fautori

summopere colendo

qualemunque hanc beneficiorum in se collatorum
tesseram

D. D. D.

auctor.

Viro
perilluſi, doctiſſimo
Dr. Carlo Friderico Hebebrand

S. Caes. Majestatis a consiliis amicis, historiae naturalis
et in specie botanicae

Academiae Caesaris Borussiae Professori
Publico Ordinario

Praeceptoris et Tutoris

in Universitate

Philosophicae

et Mathematicae

in Borussia

in Borussia

Fluidum aquosum fore omnia corpo-
ra hanc cavantem adhibere, caput, oculi,
pulsum, dorsum, thoracem, abdom-
en, scrotum et tunicam testium vaginalem
etque tuniculam spermaticam. Nam testis
si nulli sexui patet hydrops, caput ipsam
aquam, thorax et abdomen, antequam nam

De hydropum differentiis.

SECTIO PRIMA.

De hydropum differentiis in genere.

Inter innumerabilia medicinae objecta nul-
lum paene reperitur causarum varietate et
signorum ambiguitate difficilius et ratione
partium diversissimarum, quas occupat, la-
tius extensum, quam hydrops iste multi-
plex, cujus differentiarum seriem propo-
nere jam me accingor. Diversae nempe
esse possunt aquae collectiones secundum
locum, quem tuentur, rationem inclusionis
et humidorum effusorum naturam.

Fluidum aquosum fere omnia corporis nostri cavamina adgreditur, caput, oculi bulbum, dorsi spinam, thoracem, abdomen, scrotum et tunicam testiculi vaginalem atque funiculum spermaticum. Nulli aetati, nulli sexui parit hydrops, caput ipsum, spina, thorax et abdomen, antequam nati sumus, haud raro aqua turgent.

Colligitur etiam lymphæ intra articulos, maxime intra genu et coxæ acetabulum, intra tendinum vaginas, quas, tanquam molles articulos considerare licet. Saepe marsupia ad genua cubitosque sub cute ad faciliorem motum ab industriosa natura data, horrende distendit, folliculos aequè sub musculis sitos — aliquando inter duplicaturam aponeurosium musculorum abdominalium instillatur — frequentissime autem abdomen ultra modum implet et ascitem format ingentem.

Liquidum effusum aut serum, aut urinae affinis materia, aut lymphæ coagulabilis aut lacti simile esse potest. Symptomata

morbi plane diversa sunt et quidem secundum supra expositas aquae collectionum differentias ratione sedis et activae vel passivae hydropis naturae. Proxima cujusque hydropis causa est proportio mala inter exhalantium vasorum industriam et resorbentium. Hydrops deinde systematis alterutrius majori vi diversa est; si exhalantium vasorum industria morbose augetur, resorbentium autem normalis est, hydrops activus oritur. Si quidem exhalantium vasorum industria normalis est, resorbentium fere plane prostrata, hydrops passivus gignitur.

Diversa quoque in activo, diversa in passivo hydrope curationis ratio. In activo arteriosi systematis irritabilitas deprimenda, quod interdum adeo antiphlogistica methodo, ut plurimum autem remediis sedativis perficitur. Hydropi passivo remediis specificis resorbentium vasorum atoniam levantibus et, ob systematis lymphatici atoniam, tonicis proprie sic dictis opus est.

Plures hydropis species singulares chirurgi auxilium poscunt. Hydropes per diversa corporis cavamina prosequar — deinde species varias singulatim explanabo, denique ad marsupiorum diversorum et articulorum hydropes progrediar, eo autem ubique servato ordine, ut primo adfectum locum, tum colluviei naturam, deinde symptomata, post causas (si speciales proponendae) denique prognosin atque curationem exponam. In quibus tractandis brevitatis studiosus futurus.

SECTIO SECUNDA.

De hydropum differentiis in specie.

CAPUT PRIMUM.

De hydrope capitis et spinæ dorsi.

I. Hydrocephalus.

Hydrocephalus sede diversissimus, inde varia accipit nomina 1) hydrocephalus

externus. Lympha in capitis tegumentis externis et diversis quidem locis, vel sub cute in parenchyma, vel sub galea aponeurotica vel, quod rarius contigit, inter cranium et pericranium reperitur. Tumor, si primum, quem commemoravimus, occupat locum, mollis est, nec dolorificus, atque digiti impressi vestigium, foveae simile, relinquit; sin spatium inter galeam aponeuroticam et pericranium aqua effusa dilatatur, tumor subdurus est, parvi doloris, nec digiti impressi ullum vestigium remanet. Malum hoc praecipue in neonatis observatur et vel innatum est, vel paullo post partum oriri solet. Hydrocephalum in puellis saepius, quam puerulis observari, Morgagnius (a) docet. Notatu dignum, in Italia rarissimum esse vitium (b). Attamen adultos quoque infestat.

Causae diversissimae: in neonatis vis

(a) de sed. et caus. morb. ep. 12. p. 88. §. 6.

(b) ibid. pag. 95. §. 15.

inter pariendum illata vel foetus perperam situs; post partum pustulae repulsae, contusiones aliique hydrocephali generandi causam praebent. Infantes potissimum habitu scrophuloso congenito hoc malo laborant.

Medelae ratio ad diversissimas morbi causas accomodanda. Constitutio corporis cachetica, si hujus vitii causa sit, illi praepriis obluctandum. Nulla adhuc permanente causa existente, diureticis aquam effusam discutere student, fomentationibus etiam ex aromaticis et vino utendum. Quae nisi conducant, incisiones in cute faciendae.

(6) 2. Hydrocephalus internus. —

Aqua intra cranium colligitur. Capitis totius circumferentia aucta, hydrocephalus internus proprie sic dictus adest, capite vero aquae collectione non expanso, malum hydrops cerebri nominatur.

In hydrocephalo interno stricte sic dicto aqua aut inter cranium et duram ma-

trem, aut inter cerebri membrana et cerebrum ipsum collecta. Aquae quantitas interdum sic adaugetur, ut caput ad incredibilem intumescat molem, suturae discedant et cranii ossa saepe mollissima atque membranacea evadant.

Causae hujus vitii eaedem fere, ut in hydrocephalo externo, easque tollere maxime interest. Aqua in cerebri hydrope aut in cerebri cavitatibus inclusa, aut in ejusdem substantia, aut inter membranas, aut in sacco quodam proprio, aquae bullas referente morbum hunc mors citius insequitur, quam hydrocephalum internum proprie sic dictum; infantes post partum adgreditur, interdum quoque in adultis hominibus observatus est. Praeceptor venerandus, cel. Balk, hunc morbum ter in aegrotis animadvertit, quinquaginta annorum aetatem jam transgressis, qui literarum cultores singuli erant, et organorum bilem secernentium abnormitatibus laboraverant singuli.

Cura quidem difficillima; nec tamen fieri non potest, quin fauste procedat, maxime morbo ineunte. Hydrargirii usus internus et externus praecipue nostris temporibus commendatus. Cel. Balk in stadio inflammatorio hirudines ad aures et collum, porro vesicatorium magnum in cervice et capite detonso, cataplasmata e glacie, alternis semihoriis per quinque minutas, quas dicunt, adhibenda et mercurium dulcem cum radice jalappae usque ad tres alvi dejectiones liquidas per diem, adhiberi suadet, qua ratione et suum ipsius filium et posthac multos alios infantes morti eripuit.

3. Hydrocephalus mixtus, hydrocephalus externus cum interno conjunctus. — Interdum hydrocephalo adfectis cranium utique deest, cujus rei testis Zwingerius. c)

II. Hydrorhachitis seu spina bifida.

Summo jure, ut mihi quidem videtur,

c) Act. helvet. Vol. I. pag. 1.

Morgagnius d), spinam bifidam cum hydrocephalo eandem fere hydropis speciem esse censet. Vitium illud multiplex; plerumque tumor mollis, haud raro pellucidus, qui in specu vertebrarum, saepissime in vertebris lumbalibus, interdum quoque in dorso, cervice, rarissime in ossis sacri regione neonatorum observatur; aliquando integram occupat spinam, cujus Bidlous (e) historiam et figuram exhibuit.

Non nisi neonati huic morbo obnoxii esse solent, cui plerumque brevi succumbunt. Ad nostram usque aetatem fere utique insanibilis habetur; tumoris arte aperti equidem nullum vidi periculum.

CAPUT SECUNDUM.

De hydrope oculi, de linguae ranulis et bronchocele.

I. Hydrophthalmia.

Modo aquosus oculi humor nimium coacervatus est, modo vitreum humorem

(d) l. c. p. 87.

(e) Exercit anat. chir. Decad. II. p. 191, tab. 3 et 4.

palmarium hydrophthalmiae fontem deprehendimus, uterque interdum contra naturam coacervatus. In ultimo morbi stadio ita extumescit pupilla, ut orbitam transgrediatur et aegrotus visu plane privetur, tum morbus buphthalmos nominatur. Perill. Balk hunc morbum ophthalmiam syphyliticam secutum esse pluries observavit. Medela inde maxime pendet, ut remota morbi causa amoveatur, quod quum raro fieri possit, humorum abnormalium evacuatio tentanda est; at frustra tamen plerumque, nec nisi paracentesi oculi restante.

II. Ranula.

Uno vel altere latere sub-infantum aequae ac juvenum lingua juxta frenulum interdum sub linguae cuspide reperiri solet, vel rotunda vel oblonga. Humor, quem continet, vel saliva est, vel albumini similis.

Causa vel obstructio, vel coarctatio vel apathia ductus salivalis esse videtur. Semper operatio facienda erit.

III. Bronchocele, struma.

In struma recenti materiam mucosam, gelatinosam reperimus; inveteratae obdurata varii inest generis materia. Sedem habet vel in glandula thyreoidea (struma) vel in membrana cellulosa (bronchocele).

Praeterea non est, quod dubites, in glandulae thyreoideae tumore plerumque simul adfici membranam cellulosa, glandulasque proprias earumque tumorem in verri nominis strumam transire. Sic uterque morbus saepe arctissimo nexu conjunctus est. Interdum glandula omnino non patitur et materia haesitans in sola membrana cellulosa reperitur.

Ad medelam quod attinet, remedia et interna et externa resolventia adhibentur.

CAPUT TERTIUM.

De pectoris, pericardii et mediastini hydropse.

Aquae collectio abnormis in pectore triplici loco invenitur:

1) inter utramque pulmonum partem et ejusdem pleuram. (hydrops pectoris.)

2) in pericardio (hydrops pericardii.)

3) in mediastino et quidem sub thorace. (hydrops mediastini.)

Diagnosis horum hydropis speciarum difficillima est et incerta. Praeter remedia contra hydropem generalia paracentesi utendum erit remedio tamen semper ancipiti.

CAPUT QUARTUM.

De abdominis hydropum speciebus.

Vel libere vagatur humor in abdomine (ascites) vel in sacco quodam inclusus reperitur (hydrops saccatus.) Ille ex tumore primum tenso, posthac flaccescente noscitur, initio jam per magnam abdominis partem disperso, qui mutato aegroti situ pariter mutatur.

Hydrops saccatus insignis est tumore duro, non doloroso prope umbilicum vel hypochondria ab uno loco incipiente, nec cum aegroti situ variante.

Medela eadem, quae in omnibus hydropum speciebus obtinet, praesertim paracentesis adhibenda.

Humores effusi diversissimi sunt generis et ex hydropum causis dijudicantur. Ubi vitia organorum urinam secernentium occurrunt, materia adesse potest urinae similis, in febre puerperali lacteo humori.

CAPUT QUINTUM.

De partium genitalium hydropibus.

I. Hydrops uteri tubae Fallopianae et ovarii.

De hydropis uteri existentia prisci jam autores medici dubitarunt, inter quos Hippocrates f), qui prout videtur aquae collectionem non in ipso utero sed in partibus adfinibus connexis adesse persuasus erat. Ait enim: si hydrops uteri oboriatur, menses pauciores et deteriores contingunt, deinde derepente deficient, venter intumescit, mammae siccae evadunt et in reliquis

f) De nat. mulieb. lib. sect. 5, pag. 565. 38 Foessii.

male habet sibi que utero gestare videtur, ex quibus, eam aqua intercute laborare cognoscas — osculum uteri ad tactum gracile deprehenditur.

Aquam ab initio in ovariis vel tubis fallopianis existere indeque per uterum promanare statuere solent nostrates.

II. Hydrocele,

aquae magna collectio, vel in tunica testiculi vaginali facta (hydrocele tunicae vaginalis testiculi) vel in tunica funiculi spermatici (hydrocele funiculi spermatici). Datur etiam collectio aquae in folliculo praeternaturali telae cellulosae scroti (hydrocele cystica).

Ad primam speciem quod attinet, testiculus post tumorem insignis sentitur, quo aucto appropinquatur annulo abdominali, quem tamen inter et superiorem tumoris partem funiculus spermaticus plane liber reperitur.

Hydrocele funiculi spermatici per to-

tam funiculi spermatici longitudinem incipit, semper tamen super testiculos et progrediente morbo percipiendos. Tres hydroceles existunt gradus et

1) in primo quidem tumor pyramidiformis infimam funiculi spermatici partem circumdat, superior libere contrectatur;

2) secundo ad annulum abdominalem usque tumor ascendit;

3) tertio et tunica cellulosa quae funiculum spermaticum in scroto circumdat, eundemque per annulum abdominalem ad originem usque concomitatur, aqua est impleta.

Hydrocele cystica infantes praecipue adoritur et adolescentes, tumore, plus minusve oviformi, plerumque in medio funiculi spermatici vigente; interdum inhaeret ipsi funiculo, saepe tamen inde amoveri potest.

Quod ad medelam attinet, fere semper operatio tentanda, mox palliativa, mox radicalis.

III. Hydrops scroti.

Aqua per totam scroti, aequa vi inde ubique expansi, telam cellulosa diffusa est ita ut raphe in medio sit posita. Cutis scroti exterior laevis, nitida, fere absque ullo rugarum vestigio.

Hydrops scroti symptoma saepe est morbi generalis, praesertim cutis, pectoris et abdominis.

In neonatis cedere solet fomentationibus ex vino tepido; at tumore et incommodis auctis, ad operationem statim confugiendum.

CAPUT SEXTUM.

De anasarca et oedemate.

Bina haec hydropis genera, quoad sedem morbi tantummodo diversa, collectionem fluidi serosi abnormem in tela cellulosa, directe sub cute existentem, dixeris. In hydrope abdominis et pectoris saepe sunt obvia.

Oedema ascitem nonnunquam insequi solet, cui gravidarum, cum vena saphena

premitur, saepe sunt obnoxiae. Interdum inflammatio obvenit, quae erysipelatodes audit, inde gangraena facile nascitura. Tumorem interdum obduratum oedema scirrhomum nuncupant. Saepe epidermis secernitur et molestae excoriationes et ulcera tunc nascuntur. Partes adfines semper pressae et in functionibus plus minusve impeditae. Calorem animale et vim vitalem minuit aut suppressit.

In medela causam praecipue et an tollenda sit, respicias. Saepe medico non indiget aegrotus, causa sublata e. g. pressu. Quod si fieri nequit insanabilis est morbus. Interdum remota jam causa tumor restat plane immutatus, parte laesa nimium debilitata. Incisiones in cutem, quas nonnulli commendarunt, raro ex re esse videntur, quum inflammatio insequens facile in gangraenam transeat. Perill. Balk incautam nimiumque promptam evacuationem arcessi mortem animadvertit.

Medela tum difficillima, quod jam Are-

taeus (g) congruis hisce verbis firmavit: „difficilis tympanias est, adhuc tympania difficilior anasarca; oportet enim medicum hoc in morbo totum hominem permutare, quod per Jovem neque Diis ipsis facile fuerit.“

CAPUT SEPTIMUM.

De marsupiorum seu bursarum sub cute et sub musculis sitarum, nec non vaginalum tendinum humore.

Vinclavio, ni fallor, primo inventionem folliculorum membranasorum eorumque adcuratam descriptionem debemus, sub iisdem musculis sitarum, qui super duras partes sese movent e. c. infra deltoideum, tendines iliaci interni, amborumque psoadum, obturatorem internum rel. Ejusmodi folliculi mobilitatem partium lymphae conservant aquosa, quae ad tumorem usque aucta partem adfectam rigidam reddit et immobilem. Fluidum mox aquosum, mox purissimile, nonnunquam insignis copiae.

Gosch (h) incisione sub rectum cruris

(g) Tetrab. Vol. I, p. 38. Ib. A — B.

(h) T. II. p. 259.

facta lymphae satis crassae modium, „Pinte“ dictum, evacuavit et duorum mensium spatio setaceo tumorem proplit. In tendinum musculorum longorum vaginalis, praecipue anterioris brachii partis et manus, pedis quoque nonnunquam, tumores lymphatici oriuntur, qui, non dolentes, ob solam deformitatem molesti fiunt et in dorso manuum plerumque sedent. Sub musculis brachii anterioris existentes, hoc immobile rigidumque reddunt. Nemo est, qui ignoret, tumores hosce, vel in dorso manus vel, ut Warnerius (i) exemplum adfert, super digitis existentes, ganglia audire, lupiae quidem dicti ab Avicenna et P. Frank, qui laminae vel plumbeae tabularum pressu medellam fieri posse docent, P. Aegineta (k) et Oribasius (l) exstirpationem cultro potius faciendam suadentibus.

CAPUT OCTAVUM.

De hydroge articulorum.

Articulorum hydrops, saepissime in genu et femoris artu obveniens, est aquae collectio

(i) Cases in Surgery. obs. 17, p. 67.

(k) Lib. IV. c. 16. p. 508 et lib. VI. c. 39. p. 566.

(l) Lib. VII. c. 47. p. 116.

morbosa in articularum capsulis occurrens; tumor sibi constans, mobilis, tensus, fluctuans, albicans, membrum integrum amplectens, qui, digito pressus, vestigium nullum, foveae simile, monstrat. Fluctuatio perspicue animadvertitur.

Lente oriri solet articularum hydrops, ortae tamen medela perquam lente progreditur. Initio motum impedit, dolentemque reddit, subsequenti tempore ossium culmina, articularum glandulae et ligamina humore collecto ita afficiuntur, ut inflammatio, suppuratio, dolor et tabes membri adfecti, quin imo totius corporis oriatur.

Tumor hicce hydrarthos quoque appellatur et secundum cel. Hildanum, cui accuratam morbi descriptionem debemus, vel chronicus est, vel acutus.

Claudicatio, cui infantes saepissime subjecti sunt, plerumque ex articularum hydropse nascitur.

Ad medelam quod attinet, vel diaphoreticis, vel ad aperiendum tumorem instrumento, troicar dictum, utuntur. Difficile est, diaphoreticis solummodo ita mederi morbo, ut nunquam redeat. Tantum.